

космополитско у медијском свету, било је понајвише коментарисано. То донекле важи и за изворна архивска истраживања Татјане Мишић о појединим документима из Историјског архива који имају космички предзнак (хороскоп кнеза Милоша). И овога пута се показало да полазници мастер студија имају одговарајуће научно-истраживачке потенцијале.

На крају се може констатовати да овај осврт даје информације о историјату раста и развоја Књижевног клуба Факултета за културу и медије Мегатренд универзитета, нарочито последњих година; уз разматрања лирско-космичких и аутопоетичких визија младих песника, са краћим приказом креативног суделовања професора овог Факултета на III и IV конференцији. Одговарајућа пажња посвећена је припремама и стваралачком присуству на V и VI конференцији. Средишње место дато је *Космичком цвету младости*; а у завршном делу захватили смо шире одјеке Конференције и нову поетско-ликовну визију мултиверзума, уз скретање пажње на информацију на сајту Универзитета, као и на писање часописа *Мегатрендер*, са назнакама о интересовању професора, асистената, сарадника и студената. Овом приликом шире смо осветлили рад неколико последњих скупова *Развој астрономије код Срба* с намером да скренемо пажњу на потребу да се у сличном духу можда евентуално обраде и прва два научна састанка ове врсте.

Заснивање серија билатералних и других конференција

Ако се имају у виду наше књижевно поетске преокупације и литерарно уметничка интересовања Милана С. Димитријевића, те антологија *Космички цвет* из које је проистекао скоро читав мали литерарни покрет, онда може бити разумљиво зашто смо знатно већу пажњу посветили напред поменути конференцијама *Развој астрономије код Срба*, које укључују и секције такве и сличне садржине. – А сада ћемо укратко скренути пажњу на драгоцен подухват заживљавања билатералних и других серија научних скупова.

Милан С. Димитријевић је „један од најплоднијих истраживача“ облика спектралних линија, како је добро оцењено.³⁶⁴ Објавио је неколико обухватних књига из ове области, са целовитим библиографијама и индексом цитата наших истраживача у раздобљу од 1962-2000. Ове библиографије су, поред осталог, послужиле и као подстицај за организовање више конференција о облицима спектралних линија почевши од 1995. У Криваји је 1995. одржана I југословенска конференција о облицима спектралних линија.

Полазећи од знатног броја истраживача у овој области, код нас, Милан је настојао да се створи могућност заједничког окупљања у годинама када нема Међународне конференције о облицима спектралних линија. На Конференцији је учествовало више од двадесет студијских посленика из Београда, Новог Сада, али и три страна госта из Енглеске и Белорусије и

---

³⁶⁴ Л. Ч. Поповић, *Милан С. Димитријевић: Истраживања облика спектралних линија у Југославији 1962-1985*, „Васиона“, бр. 4, 1990, стр. 83.

један студент из Јужне Америке. Милан је, као и у другим сличним приликама, имао више прилога.

На Првој конференцији је, захваљујући Милановој иницијативи, договорено да се, осим Опсерваторије у Београду, у организовање укључе и Физички факултет у Београду, Природно-математички факултет у Новом Саду и Институт за физику у Београду. Па су тако Јагош Пурић и Миливоје Ћук организовали II конференцију на белоцркванским језерима. А 1999, после НАТО бомбардовања, одржана је Трећа, на Бранковцу, на Фрушкој Гори, захваљујући ангажовању Стевице Ђуровића (ПМФ Нови Сад). После тога је настао застој због личне непредузимљивости оних који су организационо били обавезни да то ураде и поремећених међуљудских односа. Пошто Конференција није остварена 2001, према устаљеном ритму, Милан С. Димитријевић је 2003, уз пуну предузимљивост, поново оживео ову серију конференција. Тада је Конференција преименована из југословенске у српску, и реализована у Аранђеловцу, уз учешће већег броја стручњака за облике спектралних линија, из Србије и света.

Захваљујући широко успостављеној сарадњи и личној иницијативи, Милан је, на високом нивоу, организовао и више добро припремљених међународних научних конференција. Неке од њих су се, по више пута, наизменично, одржавале у иностраним центрима, и у Србији. Резултати, нова сазнања и открића, публикована су у одговарајућим зборницима. Највише интересовања за наизменичне научне скупове и размену искустава, испољили су научници из Бугарске и Белорусије. То је у многоме зависило од појединаца и њихове заинтересованости за овакве видове сарадње. Милан посебно истиче др Милчу и др Катју Цветкове, који су носили терет организације, упркос различитим притисцима. У Белорусији, иза серије оваквих скупова, стајало је ангажовање и утицај Александра Павловича Војтовича, који је, касније, постао председник Белоруске академије наука и министар за науку

Први од таквих билатералних научних састанака, Димитријевић је организовао са Иштваном Винцеом и групом сарадника, још 1995, у Баји. То је била успешна мађарско-југословенска астрономска конференција.³⁶⁵ На њој је суделовало педесетак научних радника, а циљ је био да се мађарски и југословенски астрономи ближе упознају, саопште на чему раде и успоставе међусобну сарадњу. Тим поводом, Димитријевић је, посебним аутобусом, повео у Бају групу од тридесетак учесника из Београда и Новог Сада.

С разлогом је одабрао Бају, у којој постоји мала астрономска опсерваторија, чији је директор Тибор Хегедуш. Он је са великим интересовањем прихватио ову иницијативу и више пута чинио безуспешне напоре да се организује следећи овакав састанак. Милан је чак предвидео да он буде 1997. године у Сомбору и обезбедио салу Градске куће; али они који су тада водили мађарску астрономију, нису показали одговарајуће интересовање.

---

³⁶⁵ М. С. Димитријевић, *Прва мађарско-југословенска конференција*, „Васиона“, 1995, бр. 1, стр. 16.

Исте те 1995. године, у Темишвару је одржан први југословенско-румунски скуп о астрономији.³⁶⁶ А онда је уследила скоро читава серија наизменичних састанака: у Београду 1996,³⁶⁷ у Клужу 1997, па поново у Београду 1998. Прва три окупљања су била нека врста округлог стола, где је свако од присутних, у форми усменог излагања, обавестио присутне о ономе на чему ради. Последње овакво састајање одржано је у Београду као Конференција, а присуствовао је и румунски амбасадор. Зборник реферата је објављен у серији *Публикације Астрономске опсерваторије*. Поред уобичајених уводних предавања, учесници су, усмено и преко постера, приказали резултате свога рада. Напоменимо да румунска страна није организовала следећу конференцију због тадашње политичке ситуације.

У периоду 1996-2010. уследило је осам југословенско-белоруских, односно српско-белоруских научних скупова. Основна тема им је била: физика и дијагностика лабораторијске и астрофизичке плазме. Први такав симпозијум је одржан у Минску 1996,³⁶⁸ а након две године, на Златибору, (1998),³⁶⁹ па 2000. поново у Минску, 2002. у Београду, 2004. у Минску, 2006. у Београду, 2008 у Минску и 2010. у Доњем Милановцу .

Са суседном Бугарском остварена је, такође, узајамна сарадња. Године 1998. у Белоградчику је одржан бугарско-српски астрономски семинар, који се потом систематски одржавао сваке друге године. У Зајечару 2000, Ђолечици на Рили 2002, у Београду 2004, потом, пети 2006. у Софији, шести 2008 у Београду, а седми 2010 у Чепеларима.

СТРУЧНА И НАУЧНО-ПОПУЛАРИЗАТОРСКА АКТИВНОСТ

Свесрдно ангажовање Милана С. Димитријевића на пољу популаризације науке, усмерено је, између осталог, и на уграђивање науке и научности у саме основе живота и људског делања; настојање да се од науке начини одговарајући поглед на васиону, свет, људе и догађаје, који би разбијао сваковрсне заблуде, илузије и замагљивања.

У једном од сусрета, крајем 2003. године,³⁷⁰ читам Милану почетни део фрагмента о његовом ангажовању на популаризацији науке. Пошто је саслушао прву реченицу, одлучно ме је прекинуо и рекао:

---

³⁶⁶ С(лободанка) А(ндреј), *У Темишвару 20. и 21. јула Југословенско-румунски округли сто о сарадњи у астрономији*, „Политика“, 19. VII 1995, 13.

³⁶⁷ Јелена Милоградов-Турина, *Румунски астрономи у Југославији*, „Васиона“, 1997, бр. 4, стр. 101.

³⁶⁸ Максим Годоров, *Сотрудничают ученые*, „Центральная газета“, Минск, 19. VIII 1996, I;

Александар Чумаков, *Кантакты плазменшыкаў Беларусі і Югославіи мацнеют*, „Навіны Академіі навук Беларусі“, Минск, 23. VIII 1996, 1.

³⁶⁹ Н(аташа) Трајковић, *Белоруски и југословенски астрофизичари*, „Галаксија“, октобар, 1998, 5.

³⁷⁰ Рукописне белешке из разговора са М. С. Димитријевићем, Београд, 22. децембар 2003.